

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

LOVÁSZ kontra Magyarország ügy
(62730/00 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2004. január 20.

Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Lovász kontra Magyarország ügyben

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

J.-P. COSTA, *elnök*,

A.B. BAKA,

L. LOUCAIDES,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

W. THOMASSEN,

M. UGREKHELIDZE, *bírák*,

és S. DOLLÉ, *a Szekció hivatalvezetője*,

2003. május 13-án és december 16-án zárt ülésen tartott tanácskozás után az utóbb említett időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország elleni kérelem (62730/00 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Lovász István (a "kérelmező") 2000. május 1-én nyújtott be a Bírósághoz.

2. A Magyar Kormányt (a „Kormány”) képviselője, dr. Höltszl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

3. A kérelmező különösen azt állította, hogy a házasságának felbontásával, a gyermekelhelyezéssel és a házassági közös vagyon megszüntetésével kapcsolatos pere ésszerűtlenül hosszú ideig elhúzódott, megsértve az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését.

4. A kérelmet a Bíróság Második Szekciójára osztották (Bírósági Szabályzat, 52. § 1. bek.). A Bírósági Szabályzat 26. § 1. bekezdésének megfelelően e Szekción belül megalakult az ügyet elbíráló Kamara (Egyezmény 27. cikkének 1. bekezdése).

5. 2001. november 1-én a Bíróság megváltoztatta Szekcióinak összetételét (Szabályzat 25. § 1. bek.). Az ügyet az új összetételű Második Szekcióra osztották (Szabályzat 52. § 1. bek.).

6. 2003. május 13-án hozott határozatával a Bíróság részben elfogadhatónak nyilvánította a kérelmet.

7. A kérelmező és a Kormány is észrevételeket terjesztett elő az ügy érdekével kapcsolatban (Szabályzat 59. § 1. bekezdés).

A TÉNYEK

8. A kérelmező 1951-ben született és Balassagyarmaton él.

9. 1974-ben a kérelmező Csehszlovákiában házasságot kötött. Ezt követően a házaspár Magyarországra költözött. 1980 januárjában lányuk született.

10. 1996. szeptember 17-én a kérelmező felesége – aki akkor már szlovák állampolgár volt – házasság felbontása iránt pert indított a Balassagyarmati Városi Bíróság előtt. Kérte a gyermek nála történő elhelyezését és a házastársi közös vagyon megosztását is.

11. Nem sokkal ezután a kérelmező a Városi Bíróság előtt apaság vélelmének megtámadása iránti pert indított. 1997. január 24-én a Városi Bíróság hiányos volta miatt elutasította a keresetet.

12. Közben, 1996. november 25-én és 1997. február 11-én, a Városi Bíróság a fő eljárásban tárgyalást tartott.

13. 1997. március 11-én a kérelmező újabb pert indított apaság vélelmének megtámadása iránt.

14. Az 1997. június 13-i tárgyaláson a Városi Bíróság felfüggesztette a házasság felbontásával kapcsolatos eljárást az apasággal kapcsolatos vita elbírálásáig.

15. 1997. augusztus 27-én a kereset hiányos volta miatt a Városi Bíróság ismételen elutasította a kérelmező keresetét.

16. 1997. szeptember 9-én a kérelmező újabb pert indított apaság vélelmének megtámadása iránt. 1998. március 25-én a Városi Bíróság elutasította a keresetet. 1998. szeptember 10-én a Nógrád Megyei Bíróság elutasította a kérelmező fellebbezését.

17. Közben, 1998. február 16-án, a kérelmező felesége a fő eljárás folytatását kérte. Azzal érvelt, hogy mivel lányuk betöltötte 18. életévét, a gyermekelhelyezés kérdésében szükségtelenné vált a döntéshozatal; következésképpen az apaság vélelmének megdöntése iránti per kimenetele irrelevánssá vált a házassági bontóper elbírálása szempontjából. A bontóperes eljárás ezt követően hamarosan folytatódott.

18. Ezt követően a kérelmező viszontkeresetet terjesztett elő, a házasság érvénytelenítését kérve. Az 1998. április 23-i tárgyaláson a Városi Bíróság a csehszlovák polgári törvénykönyv releváns rendelkezéseinek az Igazságügyi Minisztériumon keresztül történő beszerzését rendelte el.

19. 1998. november 4-én a kérelmező lánya apaság vélelmének megdöntése iránti pert indított a kérelmező ellen. 1999. január 19-én a Városi Bíróság orvosszakértőt rendelt ki a felek vércsoportjának megvizsgálására. 1999. április 14-én a szakértő megerősítette a kérelmező apaságát. Ezt követően a felperes visszavonta keresetét, s ezt az eljárást a bíróság megszüntette.

20. A fő eljárás keretében a Városi Bíróság 1999. október 19-én kézhez kapta a csehszlovák törvény fordítását.

21. 1999. október 26-án a Városi Bíróság az Igazságügyi Minisztériumon keresztül megkérte a felek házassági anyakönyvi kivonatának másolatát a Nagykürtösi Járási Anyakönyvi Hivatal levéltárából.

22. 1999. december 9-én újabb tárgyalásra került sor. Ugyanezen a napon a Városi Bíróság részítéletében elutasította a kérelmező házasság érvénytelenítése iránt előterjesztett viszontkeresetét. A Városi Bíróság a Szlovákiából beszerzett okirati bizonyítékra támaszkodott. 2000. május 16-án a Megyei Bíróság elutasította a kérelmező fellebbezését.

23. 2000. augusztus 28-án a Városi Bíróság újabb tárgyalást tartott és a felek vagyónával kapcsolatban tájékoztatást kért az egyik banktól.

24. 2000. október 2-án a Városi Bíróság kimondta a felek válását, s a többi igényt elkülönítette. Ezen igények tekintetében a Városi Bíróság elrendelte a házassági közös vagyon megszüntetése iránti per földhivatali bejegyzését.

25. 2000. november 14-én a kérelmező fellebbezett az elsőfokú határozat ellen és elfogultsági kifogást terjesztett elő a Megyei Bíróság ellen. 2001. február 8-án a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kifogást. 2001. május 10-én a Megyei Bíróság elutasította a kérelmező fellebbezését.

26. 2000. december 18-án a Városi Bíróság szakértőt rendelt ki a felek tulajdonát képező vagyontárgyak értékének megállapítására.

27. 2001. január 21-én a kérelmező Nógrád Megye valamennyi bírāja ellen elfogultsági kifogást terjesztett elő. 2001. január 22-én a Megyei Bíróság megküldte az ügy iratait a Legfelsőbb Bíróságnak.

28. 2001. március 20-án a felek vagyontárgyainak szemléjére került sor.

29. 2001. március 28-án a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmező elfogultsági kifogását, s az ügy iratait visszaküldte a Megyei Bíróságnak. Ezt követően, 2001. május 22-én, a Megyei Bíróság a Salgótarjáni Városi Bíróságot jelölte ki az ügy tárgyalására.

30. A házassági közös vagyon megszüntetése tekintetében a per jelenleg is folyamatban van a Salgótarjáni Városi Bíróság előtt.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

31. A kérelmező panaszolta, hogy pere ésszerűtlenül hosszú ideig elhúzódott, megsértve az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését, amelynek releváns része kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy...bíróság ... ésszerű időn belül... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában...”

32. A Kormány vitatta a panasz megalapozottságát.

A. A figyelembe veendő időszak

33. A Bíróság észrevételezi, hogy az eljárás 1996. szeptember 17-én kezdődött, s hogy a házassági közös vagyon megosztásával kapcsolatos eljárás jelenleg első fokon folyamatban van. A kérelmező perének teljes hossza ezideig hét év és három hónapot tett ki. Az eljárás két bírósági szinten zajlott.

B. Az eljárás hosszának ésszerű volta

34. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az ügy egyedi körülményeinek fényében és a Bíróság esetjogában lefektetett kritériumokra, különösen az ügy bonyolultságára, a felek és a releváns hatóságok magatartására, valamint arra tekintettel kell megítélni, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára (ld. pl. *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

1. Az ügy bonyolultsága

35. A Kormány előterjesztette, hogy az ügy meglehetősen bonyolult volt, s hogy szakértők kirendelése vált szükségessé. Továbbá, az eljárásban összetett igényeket kellett elbírálni.

36. A kérelmező ezt vitatta.

37. A Bíróság megjegyzi, hogy az ügy házasság felbontásával, gyermekelhelyezéssel, és házassági közös vagyon megosztásával volt kapcsolatos. Annak ellenére, hogy egyes kérdésekkel kapcsolatban szakvélemények beszerzése vált szükségessé, a Bíróság nincs meggyőződve arról, hogy az ügy bonyolultsága önmagában magyarázattal szolgálhat az eljárás hosszára.

2. A kérelmező magatartása

38. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmező magatartása is hozzájárult az eljárás elhúzódásához. Különösen az apasági vélelem megdöntése és a házasság érvénytelenítése iránti per megindításával, valamint az ismételten előterjesztett elfogultsági kifogásaival késleltette az eljárást.

1. A kérelmező ezt vitatta.

2. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező 2000. november 14-én és 2001. január 21-én terjesztett elő elfogultsági kifogásokat, amelyeket a bíróság 2001. február 8-án, illetve 2001. március 28-án elutasított. Ezen indítványok összességében öt hónapos késedelmet okoztak.

Továbbá, a kérelmező 1996-ban és 1997-ben apasági vélelem megdöntése iránti pert indított, a keresetleveleket azonban hiányos voltak

miatt el kellett utasítani. Mivel 1997. szeptember 9-én harmadszor is megindította ugyanazt a pert, az 1998. szeptember 10-i jogerős elutasító határozat meghozataláig a fő eljárást mintegy kilenc hónapra fel kellett függeszteni. A Bíróság úgy véli, hogy ez a felesleges eljárás legalább egy éves késedelmet okozott, amit a kérelmező terhére kell róni.

A házasság érvénytelenítését célzó kérelmezői viszontkeresetet illetően a Bíróság úgy találja, hogy ebben a tekintetben a kérelmező nem élt vissza eljárásjogi jogaival. Ezért az ezen eljárás miatt felmerült késedelem nem róható a kérelmező terhére.

3. *A bíróságok magatartása és a per tétje a kérelmező számára*

39. A Kormány előterjesztette, hogy a hatóságok terhére nem róható lényeges késedelem.

40. A kérelmező ezt vitatta.

41. A Bíróság észrevételezi, hogy a fő eljárásban tizennyolc hónapig – 1998. április 23-tól 1999. október 26-ig – tartott a csehszlovák polgári törvénykönyv releváns rendelkezéseinek a beszerzése. Az így keletkezett másfél éves késedelmet nem igazolja, hogy a bíróság ezalatt párhuzamosan a kérelmező lánya által előterjesztett keresetet vizsgálta egy másik eljárás keretében. A Bíróság véleménye szerint a fő eljárás tárgya a kérelmező lánya által előterjesztett keresettel kapcsolatos eljárással párhuzamosan vizsgálható lett volna. Meg kell jegyezni, hogy a fő eljárást illetően soha nem került sor olyan formális határozat meghozatalára, hogy az eljárást a kérelmező lánya követelésének elbírálásáig fel kell függeszteni.

Tekintettel arra, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára, továbbá az eljárás teljes hosszára és arra a tényre figyelemmel, hogy a házassági közös vagyon kérdése még nem zárult le jogerősen és a Bíróság nem kapott meggyőző magyarázatot ennek okáról, a Bíróság úgy találja, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében lefektetett „ésszerű idő” követelményét nem tartották meg. Ezért ezt a rendelkezést megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

44. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

45. A kérelmező 15.000.000 forintot követelt nem vagyoni kárának megtérítéseként.

46. A Kormány túlzottnak találta a kérelmező követelését.

47. Tekintettel az eljárás teljes hosszára és a kérelmező terhére róható késedelmekre, a Bíróság méltányossági alapon 2.000 eurót ítél meg nem vagyoni kár tekintetében.

B. Költségek és kiadások

48. A kérelmező ilyen címen nem terjesztett elő követelést.

C. Késedelmi kamat

49. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdését megsértették
2. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Kormánynak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a nem vagyoni kár megtérítéseként 2.000 eurót (kétezer eurót), és az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie a kérelmező számára az alperes Állam nemzeti valutájában, a kifizetési átváltási árfolyam alkalmazásával.
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a kifizetés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális hitelkamatát három százalékkal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;
3. *Elutasítja* a kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos többi követelését.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2004. január 20-án a Bírósági Szabályzat 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

S. DOLLÉ
hivatalvezető

J.-P. COSTA
elnök